

Opravična št.:

U-I-138/19

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2019:U.I.138.19

Akt:

Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 61/17 in 72/17 – popr.) (GZ), 1. al. 18. tč. 1. odst. 3. čl., 1. odst. 82. čl., 1. odst. 92. čl. ter 1., 3., 4. in 5. odst. 93. čl.

Izrek:

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti prve alineje 18. točke prvega odstavka 3. člena, prvega odstavka 82. člena, prvega odstavka 92. člena ter prvega, tretjega, četrtega in petega odstavka 93. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17 in 72/17 – popr.) se zavrže.

Evidenčni stavek:

Pobudnik nima pravnega interesa, če ne izkaže, da izpodbijana določba neposredno posega v njegov pravni položaj.

Geslo:

1.5.51.1.2.1 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku abstraktne presoje - Zavrženje pobude - Ker ni pravnega interesa.

1.4.51.4 - Ustavno sodstvo - Postopek - Procesne predpostavke (v vseh postopkih razen v postopku ustavne pritožbe) - Pravni interes za vložitev pobude.

Pravna podlaga:

Člen 25.3, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:**Dokument v PDF obliki:**

 [U-I-138-19.pdf](#)

Polno besedilo:

U-I-138/19-5

26. 9. 2019

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus pobude družbe AVETINA, d. o. o., Ljubljana, in Francija Boštjančiča, Brezovica pri Ljubljani, ki ju oba zastopajo mag. Bogomir Horvat, Tina Boštjančič in Andrej Batista, odvetniki iz Kopra, na seji 26. septembra 2019

sklenilo:

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti prve alineje 18. točke prvega odstavka 3. člena, prvega odstavka 82. člena, prvega odstavka 92. člena ter prvega, tretjega, četrtega in petega odstavka 93. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17 in 72/17 - popr.) se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Pobudnika izpodbijata v izreku tega sklepa navedene določbe Gradbenega zakona (v nadaljevanju GZ). Zatrjujeta, da so v neskladju z 2., 14., 33. in 155. členom Ustave. Pojasnjujeta, da je prvi pobudnik (gospodarska družba z omejeno odgovornostjo, ki je v 100 % lasti drugega pobudnika) lastnik dveh stanovanjskih dvojčkov, zgrajenih na parcelah v Brezovici pri Ljubljani, drugi pobudnik pa ima na teh nepremičninah vknjiženo pravico do užitka in hipoteko za zavarovanje svoje terjatve iz posojilnega razmerja s prvim pobudnikom. Objekti naj bi bili zgrajeni na podlagi pravnomočnega gradbenega dovoljenja, ki pa je bilo v obnovljenem postopku še pred uveljavitvijo GZ razveljavljeno. Pobudnika svoj pravni interes utemeljujeta z navedbami, da se je z uveljavitvijo GZ njun pravni položaj bistveno spremenil, saj je GZ v pojem nelegalnih gradenj vključil tudi objekte, za katere je bilo gradbeno dovoljenje naknadno razveljavljeno, ne da bi s prehodnimi določbami posebej uredil pretekle primere, ko je do razveljavitve prišlo še pred uveljavitvijo GZ. Pobudnika trdita, da na njun pravni položaj neposredno učinkujejo prepovedi iz 93. člena GZ, zaradi česar je prvi pobudnik ostal brez razpolagalnih pravic glede svojih nepremičnin, drugi pobudnik pa brez pravic do uživanja teh nepremičnin, obema pa je onemogočeno upravljanje nepremičnin. Menita, da so prepovedi dejanj iz 93. člena GZ neposredno učinkujoče kljub drugemu odstavku 93. člena, ki določa, da se prepovedi odredijo z odločbo, s katero se izreče inšpekcijski ukrep, ter to utemeljujeta s sistemsko razlago notranje strukture zakona in umestitvijo 93. člena GZ v poglavje "Druge sankcije". V nasprotnem primeru naj bi bil brez smisla tudi peti odstavek 93. člena GZ.

2. Nadalje pobudnika zatrjujeta, da jima grozijo tudi sankcije rušitve oziroma odstranitve objektov iz 82. člena GZ, plačilo nadomestila za degradacijo in uzurpacijo prostora iz 92. člena GZ ter odklop objektov od komunalne javne infrastrukture iz četrtega odstavka 93. člena GZ. Kljub temu, da ne učinkujejo neposredno, Ustavnemu sodišču predlagata, naj na podlagi 30. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 - uradno prečiščeno besedilo in 109/12 - v nadaljevanju ZUstS) razširi presojo tudi na te določbe, ki skupaj s prepovedmi iz 93. člena GZ predstavljajo celovito zakonsko ureditev pravnih sankcij, ki pobudnika postavljajo v brezpraven položaj glede svobode razpolaganja in uživanja njihovih objektov.

3. Če bi Ustavno sodišče štelo, da prepovedi iz 93. člena GZ na pravni položaj pobudnikov ne učinkujejo neposredno, pa pobudnika navajata še, da ima neposredni učinek že prva alineja 18. točke prvega odstavka 3. člena GZ. Po navedbah pobudnikov je že zgolj z novo opredelitvijo nelegalne gradnje GZ povratno razvrednotil vrednost premoženja, ki sta ga v obliki vlaganj v

nepremičnine še po prejšnji zakonodaji pridobila pobudnika ob zaupanju v pravnomočno gradbeno dovoljenje. Pobudnika trdita in s cenitvenim poročilom dokazujeta, da je nelegalni objekt na trgu bistveno manj vreden od legalnega in da izguba vrednosti vlaganj znaša med 570.000,00 in 785.000,00 EUR.

B.

4. Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti lahko da, kdor izkaže svoj pravni interes (prvi odstavek 24. člena ZUstS). Po drugem odstavku navedenega člena je pravni interes podan, če predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj. Po ustaljeni ustavnosodni presoji mora biti pravni interes neposreden in konkreten, morebitna ugoditev pobudnikovemu predlogu pa mora privedi do izboljšanja njegovega pravnega položaja. V primerih, ko izpodbijani predpis ne učinkuje neposredno, se lahko pobuda vloži šele po izčrpanju pravnih sredstev zoper posamični akt, izdan na podlagi izpodbijanega predpisa, hkrati z ustavno pritožbo, pod pogoji iz 50. do 60. člena ZUstS (glej sklep Ustavnega sodišča št. U-I-275/07 z dne 22. 11. 2007, Uradni list RS, št. 110/07, in OdlUS XVI, 82).

5. Prvi odstavek 93. člena GZ ne učinkuje neposredno. Z njim so glede na vrsto gradnje določene prepovedi nekaterih dejanj za nedovoljen objekt in neskladno uporabo objekta. V drugem odstavku istega člena pa je določeno, da se te prepovedi odredijo z odločbo, s katero se izreče inšpekcijski ukrep. Navedena določba je jasna in pomeni, da prepovedi iz prvega odstavka 93. člena GZ nastanejo šele takrat, ko so odrejene z odločbo o inšpekcijskem ukrepu, in ne že takrat, ko je izpolnjen dejanski stan nedovoljenega objekta oziroma neskladne gradnje objekta, kot trdita pobudnika. Dejstvo, da je 93. člen GZ umeščen v poglavje "Druge sankcije", ne utemeljuje zaključka pobudnikov, da so prepovedi, ki jih ta člen ureja, neodvisne od izreka inšpekcijskega ukrepa. Pomeni le to, da lahko investitorja ali lastnika zemljišča oziroma objekta poleg inšpekcijskega ukrepa doletijo tudi te sankcije.

6. Glede na navedeno tudi tretji odstavek 93. člena GZ ne učinkuje neposredno, saj je ničnost pravnih poslov, ki so v nasprotju s prvim odstavkom 93. člena GZ, vezana na predhodni nastanek prepovedi tovrstnih posameznih dejanj. Neposrednega učinka tudi nimajo prvi odstavek 82. člena, prvi odstavek 92. člena in četrti odstavek 93. člena GZ, saj, kot navajata že pobudnika, zakon tudi v teh primerih predvideva izdajo posamičnega akta (glej prvi odstavek 82. člena, tretji odstavek 92. člena in četrti odstavek 93. člena GZ).

7. Pobudnika zato ne izkazujeta pravnega interesa za presojo ustavnosti prvega odstavka 82. člena, prvega odstavka 92. člena ter prvega, tretjega in četrtega odstavka 93. člena GZ.

8. Kot je bilo pojasnjeno (4. točka obrazložitve), mora biti po ustaljeni ustavnosodni presoji pravni interes neposreden in konkreten, morebitna ugoditev pobudnikovemu predlogu pa mora privedi do izboljšanja njegovega pravnega položaja. Za izpodbijano prvo alinejo 18. točke prvega odstavka 3. člena GZ pobudnika nista pojasnila, kako bi razveljavitev te določbe izboljšala njun pravni položaj. Njunu splošno sklicevanje na padec vrednosti nepremičnin pomeni le njun ekonomski interes, ta pa za izkaz pravnega interesa za presojo ustavnosti izpodbijane prve alineje 18. točke prvega odstavka 3. člena GZ ne zadošča (prim. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-212/03 z dne 24. 11. 2005, Uradni list RS, št. 111/05, in OdlUS XIV, 84). Prav tako pobudnika

nista utemeljila, kako bi se njun pravni položaj izboljšal z razveljavitvijo petega odstavka 93. člena GZ, ki ureja obveznost določenih skupin oseb javnega ali zasebnega prava in drugih organov, pristojnih za izvedbo dejanj iz prvega odstavka 93. člena GZ, da pred njihovo izvedbo preverijo, ali je za objekt izdano gradbeno dovoljenje, kadar je predpisano, in ali je v zemljiški knjigi vpisana zaznamba o prepovedi v skladu s 94. členom GZ.

9. Glede na navedeno je Ustavno sodišče pobudo zavrglo.

C.

10. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi tretjega odstavka 25. člena ZUstS in prve alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Sklep je sprejelo soglasno.

dr. Rajko Knez
Predsednik

Vrsta zadeve:

ocena ustavnosti in zakonitosti predpisov in drugih splošnih aktov

Vrsta akta:

zakon

Vlagatelj:

AVETINA d. o. o., Ljubljana, in drugi

Datum vloge:

29. 4. 2019

Datum odločitve:

26. 9. 2019

Vrsta odločitve:

sklep

Vrsta rešitve:

zavrženje

Objava:

Dokument:

US32060